

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
- Pas godt på dig selv
- Lille bordrundsav til 800 kr.

ØVELSER:

- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
 - Pas nu på fingrene
- ØVELSER:
- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
 - Prøvesnit i krydsfiner
 - Fire gode savklinger
- ØVELSER:
- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
 - Lav en trekantliste
 - Skrå hjørnesamling
 - Profilerede lister
 - Tilpas dørindfatning
- ØVELSER:
- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

- ØVELSER:
- Bladsamling
 - Sav en fals
 - Hjørnesamling med fals
 - Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

Så bliver det lige ...

Sav brædder på langs

Bordrundsaven er en uovertruffen mester i at save lange emner op på langs, og vi viser dig, hvordan du gør. Blandt andet. Uanset om du allerede har en bordrundsav, eller du tænker på at anskaffe en, så er dette kursus noget for dig.

Skal du flække brædder på langs og save dem op til lister? Skal du lave dine egne profillister? Eller skal der tages 3 centimeter af alle gulvpladerne, før du lægger gulvet? Så har du brug for en bordrundsav, for den er nemlig bygget specielt til den slags opgaver.

Den håndholdte rundsav er et af vores mest anvendte elværktøjer, men selv om den udmærker sig ved sin mobilitet, kommer den helt til kort over for bordrundsaven, når det gælder præcisionsskæring af lange, lige snit.

Bordrundsaven flytter du ikke sådan lige rundt på, til gengæld har du altid begge hænder fri til emnet, der skal saves i – og det gør i mange tilfælde arbejdet både lettere og mere sikkert. Når du kender din maskine, er det let lige at spænde et sideland til og køre et bræt igennem.

Det skal du kigge efter

Når du skal købe en bordrundsav, bør du kigge efter, at alle de sikkerhedsmæssige ting som spaltekni, beskyttelsesskærm og sikkerhedsafbryder er på plads. Derefter skal du tjekke, hvor let/besværlig maskinen er at indstille. Både klinsens hæve-sænke-funktion og mulighed for gering skal kunne betjenes let, ligesom sideland og vinkelanslag ikke må kræve hverken værktøj eller maskinmestereksamen.

Alle disse ting – og mange flere – får du lejlighed til at stifte bekendtskab med i dette nye Gør Det Selv-kursus under ledelse af Søren Stensgård.

Parallelanslag sikrer, at snittet ligger i præcis samme afstand fra kanten hele vejen.

Spaltekni, som sikrer, at træet ikke sætter sig fast og skydes bagud.

● Beskyttelsesskærm, der fanger evt. savsmuld, som slynges op af klingen.

Roterende savklinge. Vi har hævet den lidt her, så du bedre kan se den.

Vi har bedt Søren Stensgård om at stå for dette kursus, da han har over 30 års erfaring med store og små maskiner, som findes på et træværksted.

– Jeg udfører indimellem arbejde på bordrundsaven, som kræver ekstra opmærksomhed, men jeg sørger for at holde et øje på hver finger – i bogstavelig forstand.

Følg vores kursus fra starten, og lær, hvordan maskinen fungerer, og hvordan du får størst gavn af den.

Præcisionen bliver i top, når du saver med en bordrundsav.

Saven set forfra ...

Vinkelanslaget glider i en not i slæden og kan indstilles trinløst op til 180°.

På denne model er der plads på siderne til ekstra klinger og evt. anslag, der ikke er i brug.

Sikkerhedsafbryderen er gemt af vejen bag en klap, der skal "låses op". Efter strømafbud skal maskinen startes igen ved tryk på den grønne knap (nulspændingskontakt).

TIPS

Køb et bord til saven. Hvis du køber en bordrundsav og har plads til det, vil vi anbefale, at du også køber ben til saven. De findes ikke til alle modeller, men er absolut at foretrække, da der er taget hensyn både til arbejds højde og stabilitet i udformningen af understellet.

Solid hobbymodel til 4000 kroner

En kasse med en elektromotor, der driver en roterende savklinge. Det er i princippet alt, hvad en bordrundsav er. Og dog ...

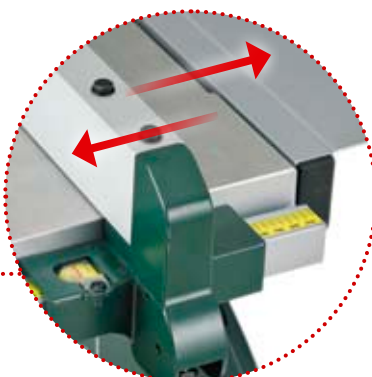
Ekstraudstyr som hæve-sænke-funktion og bordforlængere, udsugning samt parallelanslag, der kan vinkles og føres gnidningsfrit frem i en indbygget slæde. Der er bygget mange funktioner på ovennævnte principmodel, funktioner, som sikrer dig optimalt udbytte af saven uden at sætte liv og lemmer på spil. Funktionerne er stort set fælles for alle modeller, selv om udformningen kan afvige lidt. Her viser vi en kvalitetsmodel, se en billigere model på næste opslag.

Låsepæl

Slæden er i niveau med savbordet og kan skydes ud over både for- og bagkant, når den låses op.

Parallelanslag, som indstilles sideværts efter en skala og spændes til.

Det store håndhjul bruges også til at tippe klingen, når den er løsnet på det lille håndgreb.

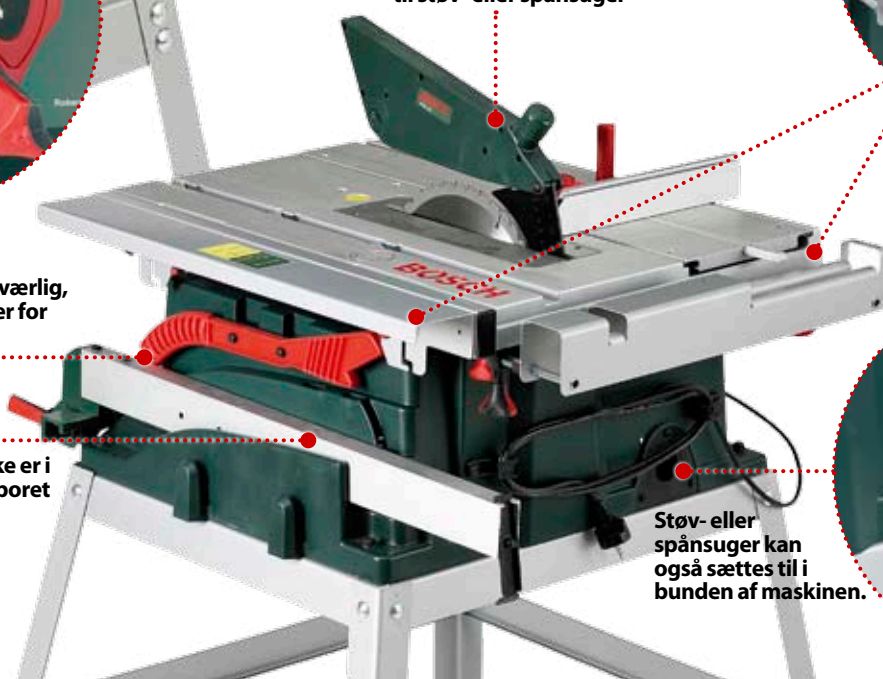
Håndhjulet hæver og sænker savklingen. Tænderne skal maks. rage 5 mm op over saveemnet.

Skubbepinden er uundværlig, så fingrene ikke kommer for tæt på savklingen.

Når parallelanslaget ikke er i brug, kan det sættes i sporet på siden af maskinen.

Saven set bagfra ...

Beskyttelsesskærm med udsugningsstuds til støv- eller spånsuger

Bordforlængere i siden og fortil kan øge bordpladearealet, når større emner skal saves.

Støv- eller spånsuger kan også sættes til i bunden af maskinen.

Pas godt på dig selv

Som ved andet skærende elværktøj skal også bordrundsaven omgås med forsigtighed. Skødesløshed har kostet mange snedkere en eller flere fingre, så tænk dig om.

Lad være med at fjerne nogle af de beskyttende dele som spaltekniv og skærm, før du er fuldt fortrolig med maskinen. Husk at bruge beskyttelsesbriller og høreværn og frem for alt: Hold fingrene i god afstand fra savklingen. Brug i stedet en hjælpepind eller klods til at skubbe emnet frem mod klingen med.

Saven set forfra ...

Vinkelanslaget kører i styrenoter og knap så let som "storebror".

Anslaget kan vinkles, men knap så nøjagtigt som på den dyre model på forrige side.

Spaltekniv og beskyttelsesskærm efter samme princip som på den store maskine

Nulspændingskontakt, så maskinen ikke starter af sig selv efter strømsvigt. Som på den store maskine.

Indstilling af klingehøjde og -vinkel foretages næsten som på den store maskine, dog med lidt mindre nøjagtighed.

Tilslutning af støv- eller spånsuger sker to steder som på den store maskine.

Saven set bagfra ...

Parallelanslaget indstilles som på den dyre maskine, om end lidt mere besværligt.

Lille bordrundsav til 800 kroner

Den lille og forholdsvis billige bordrundsav til cirka 800 kroner kan sagtens være med, selvfølgelig afhængigt af hvor stort dit behov er.

Denne lille bordrundsav kan købes for 800 kroner og byder ikke på de helt store finesser. Vinkelanslaget føres dog udmærket frem i styrenoter, selv om du må undvære slæden. Parallelanslaget er til at indstille nøjagtigt, dog lidt mere besværligt end på den

dyre maskine. Endelig er sikkerheden forsvaret. Her er beskyttelsesskærm, spaltekniv og nulspændingsafbryder, så maskinen ikke starter af sig selv efter et strømudfald. Alt i alt kan maskinen sagtens anvendes, hvis du ikke skal starte et mindre snedkeri.

TIPS

Dæk maskinen af. Da du ikke bruger bordrundsaven hele tiden, bør du dække den af, når den ikke er i brug, så støv fra værkstedet ikke sætter sig alle vegne i maskinen. Et overtræk kan bare være en plasticsæk.

Øvelser

Sav et vinkelret snit. Vi starter med en meget enkel øvelse – nemlig at skære den skrå ende af et bræt. Det kan du sagtens gøre med en afkorter eller en håndsav – men nu har vi altså gang i bordrundsaven, og så er det nemmere at blive stående ved den.

Sørg for en nøjagtig opmåling og afmærkning, og sørg for at være omhyggelig med indstilling af vinkelanslaget. Så tager det ingen tid at korte en større stak brædder af i korrekte længder som vist på billederne her.

1 Start med at strege op efter en vinkel, præcis hvor du vil have dit snit. Husk, når du saver, at save på ydersiden af stregen, da savklingen tager et par mm.

2 Skub vinkelanslaget ind i styrenoten. Hvis maskinen er forsynet med slæde, låses anslaget fast i den. Indstil anslaget til 90 grader.

Når du har indstillet saven som i trin 1-4, er du klar til at skære: Start saven, læg emnet op til vinkelanslaget med klingens på den rigtige side af stregen, og før slæden/anslaget fremad i en rolig bevægelse. Sluk saven til sidst.

Tjek samtidig, at spaltekniven sidder præcist bag ved klingens.

3 Tjek, at vinklen passer. Selv om der er gradskala på dit vinkelanslag, bør du tjekke, om anslaget nu også står vinkelret på klingens. På den viste maskine var der en skævhed på en halv grad.

4 Frigør slædens låsepal, så slæden kan køre frit frem og tilbage. Har maskinen ingen slæde, er det selve vinkelanslaget, du fører fremad sammen med emnet.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
- Pas godt på dig selv
- Lille bordrundsav til 800 kr.

ØVELSER:

- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
- Pas godt på fingrene

ØVELSER:

- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
- Prøvesnit i krydsfiner
- Fire gode savklinger

ØVELSER:

- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
- Lav en trekantliste
- Skrå hjørnesamling
- Profilerede lister
- Tilpas dørindfatning

ØVELSER:

- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

ØVELSER:

- Bladsamling
- Sav en fals
- Hjørnesamling med fals
- Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

●..... Denne plade er for stor til bordrundsaven.

Skærebordet skal kunne bære pladen, uden at du holder.

Selv om saven er monteret på ben, risikerer du, at den vælter, hvis emnet er for stort.

VIGTIGT

Skru saven fast, så den ikke vælter. Den viste model har ben, der kan boltes fast til gulvet. Og de små bordmodeller bør boltes fast til arbejdsbordet, før du starter.

SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

Det er fint, at skærebordet kan forlænges – det er bare ikke nok i dette tilfælde.

En rullebuk for enden af saven sørger for understøtning, så pladen ikke bøjer ned og klemmer sammen, efterhånden som du saver.

Du kan godt skære hele plader ud på bordrundsaven, hvis du sørger for tilstrækkelig understøtning. Her er det et bord og en palle.

Få styr på sikkerheden

Roterende maskiner, der skærer under høj hastighed, er årsag til mange ulykker hvert år. Uden omtanke kan det nemt gå galt – derfor viser vi her, hvad du må og ikke må.

En bordrundsav er et fantastisk stykke værktøj, som kan en masse ting. Men ligesom alt andet skal den behandles med største respekt, for ellers kan det gå galt.

Først og fremmest skal du sørge for, at saven står fast. Den skal være stabil, underlaget skal være plant, så den ikke vipper, og allerhelst skal bordrundsaven være boltet fast til gulvet. De mindre bordmodeller skal du gøre fast til dit arbejdsbord – og så skal du sikre dig, at dét ikke kan vælte.

Du skal også sørge for rigelig udenomsplads, så du kan komme til med lange emner, brædder, plader osv. Og du skal kunne stå komfortabelt selv; det kræver, at savbordet har en højde, der er passende for dig, og at du

er omhyggelig med at fjerne alt fra gulvet, som du kan snuble i. Klodser og bræddestumper er farlige – og savsmuld bliver uhyggeligt glat på et malet gulv.

Vi gentager fra første lektion, at du som udgangspunkt skal holde fingrene fra klingen og lade være med at fjerne sikkerhedsskærm og spaltekniv. De kan begge fjernes, og i sidste lektion skal vi nok vise dig, hvordan det gøres, og hvornår det er forsvarligt.

Tager du det sikkerhedsudstyr på, som vi viser på næste side, og bruger du hovedet hele tiden, så du ikke begår de fejl, vi også viser – så er du godt kørende. Og du vil om meget kort tid ikke kunne forstå, hvordan du har kunnet arbejde uden en bordrundsav.

Nødvendigt sikkerhedsudstyr

Selv om din bordrundsav overholder alle forskrifter, er der stadig ting, du skal passe på, og udstyr, du bør anskaffe.

Allerførst skal du sikre dig, at du ved, hvordan maskinen nødstoppes, hvis uheldet skulle være ude. Det må kun kræve ét slag på en stor knap. Dernæst skal du sørge for de tekniske hjælpemidler som rullebuk og skubbestok, der sørger for, at du har fuldt styr på de ting, du skal save i. Og endelig er der det udstyr, du skal iføre dig: briller for at beskytte øjnene, høreværn af hensyn til ørerne og maske, så du ikke får støv i lungerne. Først nu må du save.

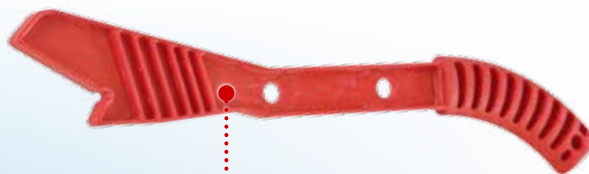
Nødstop. Låget skal åbnes, før du kan tænde på den grønne knap. Når låget er lukket, stoppes maskinen omgående ved et slag på den store røde knap.

Sikkerhedsbriller. Selv med korrekt monteret sikkerhedsskærm er der risiko for at få splinter i øjnene.

Høreværn. Rundsavens høje, hylende arbejdslyd ligger over 100 dB. Det er ubehageligt og skadeligt på sigt.

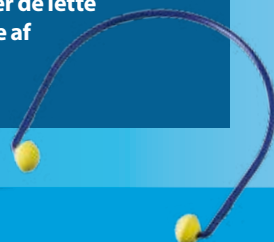
Skubbestok. Også kaldet førerstok. Forlænger hånden, så du ikke kommer for tæt på savklingen. Pinden kan erstattes. Det kan en hånd ikke.

Høreværn i ny udgave

Som nævnt er det nødvendigt med høreværn, når du kører med rundsaven. Men de store kop- per, som vi kender fra de traditionelle høreværn, kan godt være lidt varme at gå rundt med. Og derfor er mange tilbøjelige til at "glemme" dem.

Prøv i stedet de små, lette høreværn, som vi viser her: De små propper lukker effektivt af for støjen, uden at hele hovedet bliver varmt – og så er de lette at tage af og på.

Rullebuk. En eller flere rullebukke er uundværlige, når du skal save lange emner igennem på langs.

Støvmaske. Savstøv kan genere lungerne og give allergiske reaktioner. Anvend maske, selv om du har sat udsugning på maskinen.

Sikkerhedsskærm. Sikrer mod, at splinter og træstumper slynges ud i lokalet og rammer dig eller andre.

Sådan skal det gøres. Skubbepinden i højre hånd fører emnet frem, mens klodsen i venstre sørger for at holde det ind mod parallelsanslaget.

Pas godt på fingrene

Det er ikke for sjov, din bordrundsav leveres med en skubbepind. Med den i hånden har du mulighed for at skubbe det, du vil save, helt forbi savklingen uden at risikere at snitte et led af en finger. Har du brug for en ekstra skubbepind, laver du den let af krydsfiner. Ovenfor viser vi, hvordan det gøres. Og ved siden af, nogle af de allerhyppigste fejl, der begås – og som koster alt for mange fingre hvert år.

Sav aldrig små runde emner. Uden en plan flade, der kan lægges ind til anslaget, risikerer du, at emnet klemmes fast. Desuden er fingrene ALT for tæt på klingen.

Husk vinkelanslaget. Ved afkortning af smalle emner skal vinkelanslaget bruges, så afskæret ikke kommer i klemme mellem klingen og parallelanslaget.

Få så fingrene væk. Selv om beskyttelsesskærm og spaltekniv er monteret korrekt, så må du aldrig komme så tæt på klingen med fingrene.

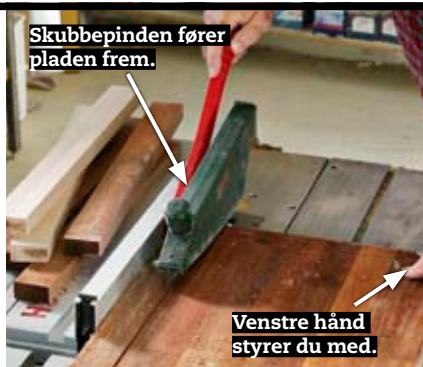

Fjern ikke spaltekniv og skærm. Når et emne skal saves helt igennem som her, kan træet klemme sammen og skydes bagud af klingen.

Øvelser

Lav en limtræsplade. Den består blot af et antal trælist, som du selv skærer ud af plader i en træsort, der passer dig. Her har vi brugt en lys og en mørk plade for at illustrere teknikken. Du kan selvfølgelig vælge andre træsorter afhængigt af formålet. Skal du lave et skærebæret, er det en god idé at vælge en træsort og en lim, der tåler opvaske maskinen, mens en bordplade ikke stiller helt de samme krav.

Tænd for saven, og før pladen frem mod klingen. Når hænderne er 10-15 cm fra klingen, fortsætter du med skubbepinden og fører pladen helt igennem. Gentag, til du har det ønskede antal lister.

1 Sav de to plader op i lister. Start med at indstille parallelanslaget til højre for savklingen, så du får en passende bredde på dine lister. Læg mærke til, at skubbepinden hjælper til mellem anslaget og klingen.

2 Brug vinkelanslaget nu. Når limen er tør, skæres pladen ren i begge ender. Tænd for saven, hold pladen mod vinkelanslaget, skub fremad mod klingen, og sav det yderste af pladen i begge sider.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
 - Pas godt på dig selv
 - Lille bordrundsav til 800 kr.
- ØVELSER:
- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
 - Pas godt på fingrene
- ØVELSER:
- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
 - Prøvesnit i krydsfiner
 - Fire gode savklinger
- ØVELSER:
- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
 - Lav en trekantliste
 - Skrå hjørnesamling
 - Profilerede lister
 - Tilpas dørindfatning
- ØVELSER:
- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

- ØVELSER:
- Bladsamling
 - Sav en fals
 - Hjørnesamling med fals
 - Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

Sikkerhedsskærm og spaltekniiv skal ikke fjernes før klingskift.

Savklingen skiftes hurtigt. Husk at vende tænderne fremad.

VÆRKTØJ

Læs på klingen. På savklingen er påtrykt eller indgraveret en række informationer. Omløbsretningen er markeret med en pil; tænderne skal vende nedad i savklingens forkant. Klings diameter opgives i mm. Det er vigtigt at bruge den korrekte størrelse, da der maks. må være 5 mm mellem klinge og spaltekniiv. Hullets diameter står opført i mm. Hullet skal passe 100 % til savens spindel, og evt. reduktionsringe frarådes, da de kan give usikker drift.

Savklingen skal passe

En kvalitetssavklinge med det rigtige antal tænder, korrekt slibning og en tandfacon, som passer til det, du skal save, skal alt sammen være på plads, før du sætter tænderne i et bræt eller en plade.

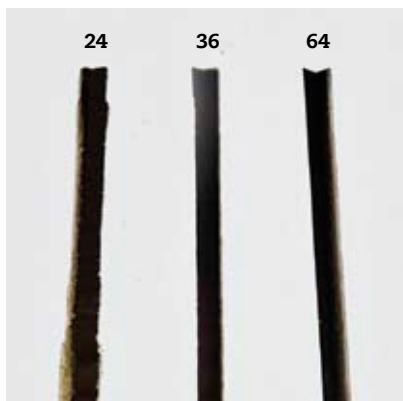
SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

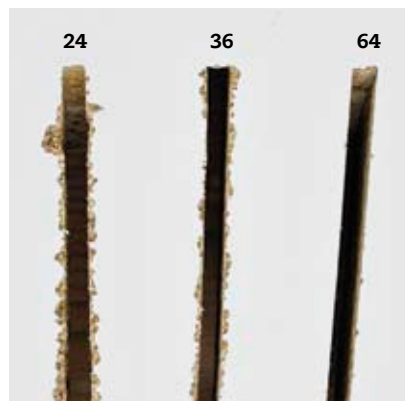
Prøvesnit i laminatplader

Her er foretaget tre snit i et stykke melaminbelagt spånplade. Fra venstre med en grov 24-tands byggepladsklinge, i midten med en 36-tands allroundklinge og til højre med en fin 64-tands universalklinge.

Den grove klinge frembringer et groft snit selv på forsiden, mens de to andre snit er pæne og rene i kanterne. På undersiden ser det værre ud – der er det kun den fine klinge, som efterlader et fint rent snit.

Sådan ser snittene ud på oversiden.
Bemærk, at den grove 24-tands klinge efterlader et ujævnt snit.

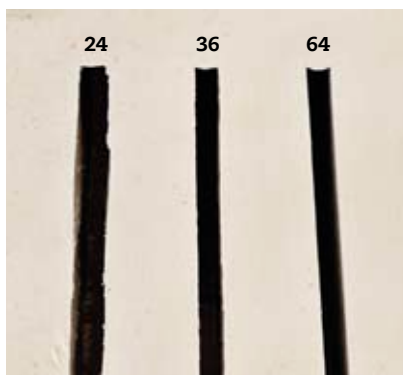
Og sådan ser de ud på undersiden.
Jo finere klinge, desto renere snit.

Prøvesnit i birkekrydsfiner

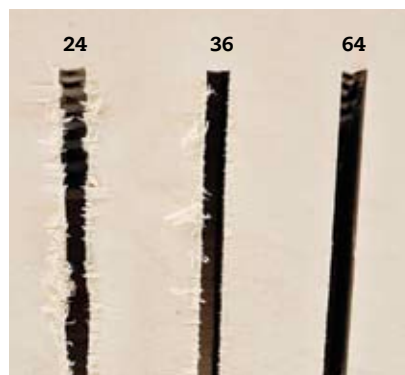
Med de samme klingetyper – fra venstre en grov 24-tands byggepladsklinge, i midten en 36-tands allroundklinge og til højre en fin 64-tands universalklinge – har vi savet i krydsfiner.

Igen ses det, at den grove klinge laver opflosning på forsiden, og kun den fine klinge laver helt rene snit på begge sider af pladen.

Og husk så, at når du saver, skal du kun skubbe og føre emnet frem mod klingen. Du må ikke presse, for så vil selv den fine klinge lave et flosset snit.

Sådan ser snittene ud på oversiden.
Bemærk det ujævne snit til venstre, hvor der er brugt en grov klinge.

Og sådan ser de ud på undersiden.
Det er kun den helt fine klinge med 64 tænder, der leverer et rent snit på begge sider.

Gå aldrig på kompromis, når du køber savklinger. Så kort kan det siges. Du kan udmærket købe en forholdsvis billig bordsav i stedet for en af de dyre topprofessionelle modeller. Men du må være klar over, at når noget sættes på tilbud, skal der spares et sted. Og det vil typisk være på klingens kvalitet, således at tilbudsmodellerne som regel er udstyret med billige savklinger, der ikke er noget værd. En billig klinge i dårlig kvalitet leverer et flosset snit og bliver alt for hurtigt sløv.

Køb den rundsav, du har behov for, og skift så den billige grovtandede savklinge ud med en kvalitetsklinge. Det får du meget mere ud af i længden. Køb en grovtandet klinge til det grove byg-

gepladsarbejde, hvor der er risiko for søm i træet og cementklatter på forskallingsbrædderne. Og supplér så med en fintandet klinge til det fine snedkerarbejde. Den kombination vil sammen med klingeskift fra opgave til opgave sikre dig skarpe klinger i lang tid.

Når klingerne bliver sløve, skal de omgående kasseres eller slibes. Det er ikke helt billigt at få dem slebet op, men har du en meget dyr specialklinge, kan det godt betale sig at få det gjort et par gange. Du kan også købe specielle fileanlæg, hvis du har mod på selv at slibe savklingen, men det er svært at gøre, uden at klingen mister ligevægten. Og klinger, som bliver skæve eller mister en tand, skal kasseres omgående.

Undgå slingreskiver

I USA er slingreskiver eller dado blades, som de også kaldes, populære til at save brede noter med. De består af flere savklinger med mellemklodser og fræsejern imellem.

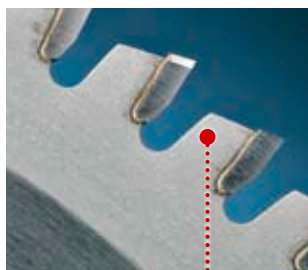
For at montere dem skal du fjerne både beskyttelsesskærm, spalteknav og ilægningsplade, så der er plads til de slingrende savklinger. De kan købes på nettet, men vi vil godt understrege, at disse fræse/savesæt er forbudt i hele EU. Så hold fingrene fra dem.

Fire gode savklinger

Med en grovtandet klinge til byggepladsarbejde og en fintandet til snedkerarbejde er du godt i gang. Her viser vi to fine og to grove klinger, som kan købes i byggemarkeder.

UNIVERSALKLINGE MED 64 TÆNDER

En klinge med mange (64) og små tænder i specielt HM. Den fintandede klinge er special-slebet og anvendelig i næsten alle materialer, træ, bløde metaller, akryl og pvc. Laver et fint snit uden opfløsning i krydsfiner og møbeltræ, også når der saves på tværs af træets årer.

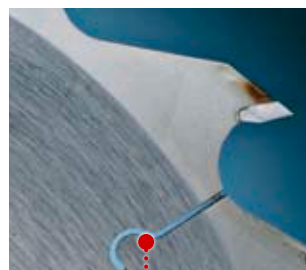
Tænderne hælder lidt bagud i en negativ skærevinkel.

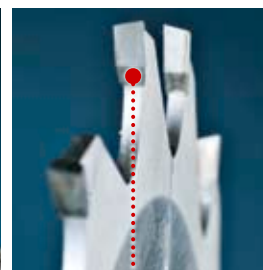
Specialslebne tænder, hvor hver anden er slebet trapezformet.

GROV KLINGE MED 18 TÆNDER

Klingen er specielt fremstillet til flækning af massivt træ på langs af åerne. Anvendelig til afkortning og snit i spånplade, men uegnet til kunststof, krydsfiner, laminat og bløde metaller.

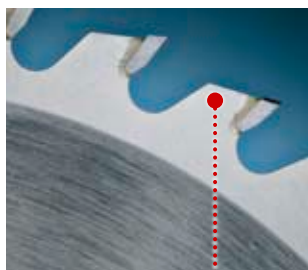
Bemærk indsnittet, der sikrer klingen mod at blive overophedet.

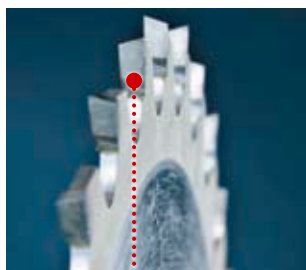
Krydsslebne tænder, som hælder fremad i en positiv skærevinkel.

ALSIDIG KLINGE MED 36 TÆNDER

Denne klinge, som er krydsslebet med positiv skærevinkel, kan anvendes næsten lige så universelt som 64-tands klingen ovenfor, men den kan ikke save i aluminium eller andre bløde metaller. Den er heller ikke stærk, når det kommer til at save på langs i massivt træ.

Positiv skærevinkel, dvs. tænderne hælder lidt fremad.

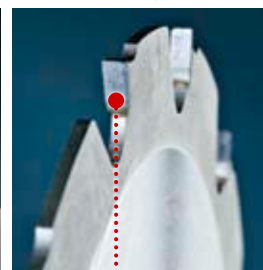
De krydsslebne tænder ses tydeligt her.

DEN GROVE TIL DET GROVE

Den viste klinge med kun 14 tænder er en rigtig byggepladsklinge i specialhærdet HM (hårdmetal). Klinge går ikke af vejen for søm i planker, porebeton eller eternit. Men fint snedkerarbejde skal du ikke begynde på, før du har sat en anden klinge i maskinen.

Tanden hælder lidt fremad i en såkaldt positiv skærevinkel, og der er faset en smule af skiven lige bag ved tanden.

De flade tænder og den nævnte tandstilling med fas gør, at klingen går gennem stort set alt.

Øvelser

Skift savklingen. Da det ikke er ligegyldigt, hvilken klinge du bruger til hvilket materiale, bliver du nødt til at skifte klinge af og til. Få, men dyre klinger af høj kvalitet, der skiftes, når materialet kræver det, vil kunne holde i mange år.

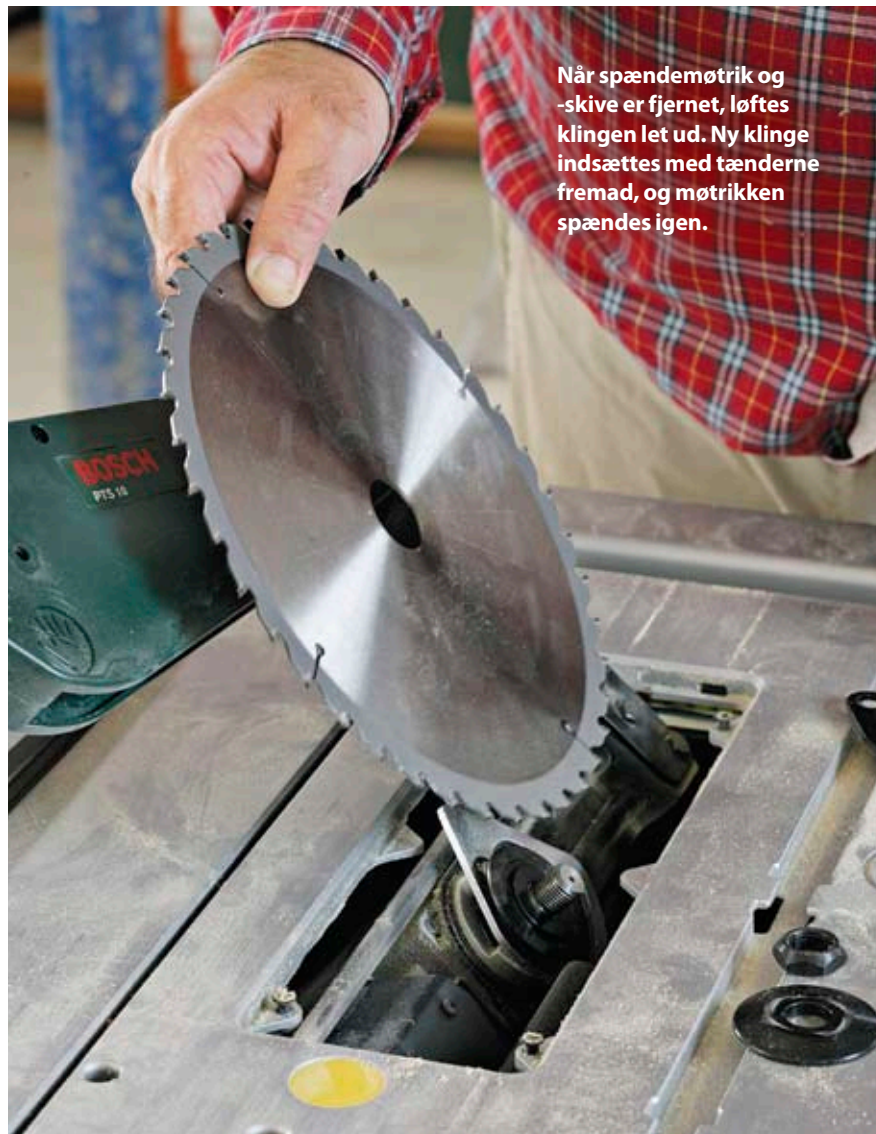
Vigtigst af alt, før du går i gang med skruenøglen, er at afbryde maskinen og hive stikket ud af kontakten, så ingen ved et uheld kan komme til at starte den, mens du er i gang.

1 Start med at fjerne ilægningspladen. Her kan den blot løftes ud af en fjederlås, på andre modeller skal der løsnes nogle skruer. Tjek, at stikket er trukket ud.

2 Hæv klingen til maksimal højde ved at dreje på håndhjulet på siden, og tilt derefter klingen til 45 grader, så du kan komme til at skrue klingen af.

Når spændemøtrik og -skive er fjernet, løftes klingen let ud. Ny klinge indsættes med tænderne fremad, og møtrikken spændes igen.

3 Frigør den store møtrik på klingen. På nogle maskiner skal du bruge to fastnøgler, men på denne model er der spindellås, som holdes til, mens du løsner møtrikken med en enkelt fastnøgle.

4 Spændemøtrikken løsnes helt med fastnøglen og fjernes, hvorefter klingen kan løftes af. Læg mærke til, at hverken spaltekniv eller sikkerhedsskærm behøver at blive fjernet.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
 - Pas godt på dig selv
 - Lille bordrundsav til 800 kr.
- ØVELSER:
- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
 - Pas nu på fingrene
- ØVELSER:
- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
 - Prøvesnit i krydsfiner
 - Fire gode savklinger
- ØVELSER:
- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
 - Lav en trekantliste
 - Skrå hjørnesamling
 - Profilerede lister
 - Tilpas dørindfatning
- ØVELSER:
- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

- ØVELSER:
- Bladsamling
 - Sav en fals
 - Hjørnesamling med fals
 - Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

Nu bliver det sjovt. Sikkerheden er på plads, du kender din sav og dine klinger. Så nu skal der saves. Følg med, og se nogle af de ting, du kan med din bordrundsav.

Glæd dig. Efter at have gennemgået bordrundsaven forfra og bagfra, at have vist, hvordan du skifter klinge, og hvordan du passer på dig selv, er vi nu kommet til det, det hele handler om, nemlig at save.

Med bordrundsaven er der pludselig en masse ting, som bliver lettere. At flække brædder på langs til fine lister er ingen sag med en bordrundsav, mens det er besværligt og usikkert med en håndrundsav, en føringsskinne og en

masse skruetvinger. Ligesådan er det pludselig nemt at lave profilerede lister selv. Og så er hjemmelavede profillister noget billigere end dem, du køber.

Bordrundsaven kommer også lige så stille til at overtage nogle af de opgaver, som din afkorter har haft – den står jo alligevel midt på gulvet og er klar. Så dørindfatninger, skuffer, reoler og alt muligt andet ender pludselig med at komme en tur igennem bordrundsaven. Og hvorfor ikke? Det er jo meget lettere.

SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

Flæk en liste

Lister på specialmål kan nogle gange være svære at skaffe, da de fleste byggemarkeders udvalg er ret sparsomt. Men med bordrundsaven kan du heldigvis lave dine egne lister.

Et høvlet bræt, en planke eller en lægte bliver hurtigt skåret til på langs, så du har den liste, der passer præcis til dit projekt.

Her saver vi en bred 38 x 73 mm lægte igennem, så vi får en fuldstændig kvadratisk liste.

1 Mål listens dimensioner, og mærk af på emnet, så du ved, hvor meget du skal skære af på hver led for at få den dimension, du ønsker. Her skal vi have en liste på 38 x 38 mm.

2 Indstil parallelanslaget. Brug millimeterskalaen, hvis maskinen har sådan en, og indstil målet på 38 mm, som svarer til afstanden fra anslag til savklinge.

3 Tjek målet. Hvis det skal være meget nøjagtigt, gør du klogt i at tjekke målet med målestokken. Tjek også, at afstanden fra klinge til anslag er den samme hele vejen, så listen ikke bliver klemt.

4 Indstil højden på klingen. Savklingen skal kun lige akkurat komme op igennem lægten og rage nogle få mm over.

5 Sav listen igennem. Tænd saven, og hold listen ind mod parallelanslaget. Før listen støt og roligt frem uden at presse, og brug skubbestokken til at få den sidste stump med.

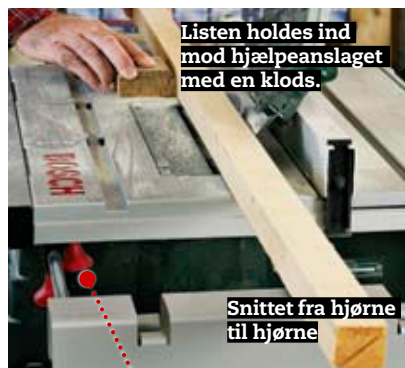
Lav en trekantliste

En firkantet liste kan saves igennem diagonalt, så du får to trekantlister. Her viser vi, hvordan du flækker den 38 x 38 mm liste, som du lige har lavet. På skrå.

Da savklingen skal tiltes for at save et 45° snit, vil den støde på parallelanslaget, når det er så lille et emne, der skal saves. Derfor indskyder vi et fladt hjælpeanslag (kan købes separat), som listen kan føres langs. Hjelpeanslaget monteres på parallelanslaget og ligger næsten inde under den skrå savklinge. Derfor kan det ikke ses på det billede, hvor der saves.

Du kan tilte klingen ved at dreje på håndhjulet på maskinens front. Herefter monteres hjelpeanslaget, og afstanden indstilles til 38 mm (= listens bredde).

Når alt er indstillet, tændes saven, og firkantlisten føres frem mod savklingen. Har du gjort det rigtigt, saver du nu et nøjagtigt diagonalsnit.

Bordrundsaven er et alsidigt værktøj

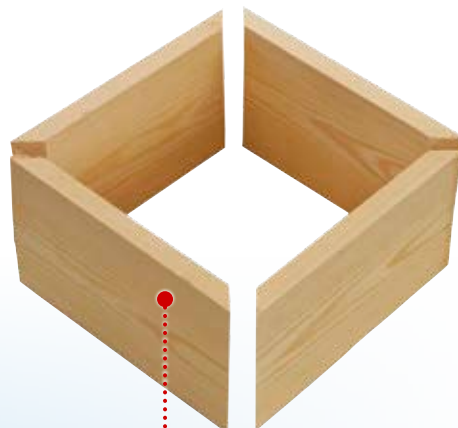
Jo mere du bruger din bordrundsav, desto mere finder du ud af, hvad du kan bruge den til. En af fordelene ved, at den er så stor, er, at den altid står parat og pakket ud. Derfor kommer du også til at bruge den til ting, som du tidligere har klaret på anden vis med fx en afkorter.

Bogkasse med skrå hjørnesamling

Når du skal lave en hjørnesamling som den viste til fx en bogkasse, skal du tilte savklingen til 45° ved hjælp af håndhjulet på fronten af maskinen. Herefter skal du indstille vinkelanslaget til 90° og bruge det til at føre emnet frem mod savklingen med. Prøv først på et par stumper træ, der ikke skal bruges til noget, så du er sikker på vinklerne. Samlingen skulle jo gerne blive fuldstændig vinkelret.

1. Savklingen er tiltet, og det høvlede bræt føres frem med vinkelanslaget (kan ikke ses for hænder). Sørg for at holde fast i den stump, der saves af, så den ikke flyver sin vej.

2. Fire stykker træ savet på den viste måde bliver til en kvadratisk bogkasse eller måske en skuffe. Skal kassen være rektangulær, skal de to af siderne naturligvis være længere.

Profilerede lister saves ud af et bræt

Har du en bordrundsav, har du sikkert også en overfræser. Og disse to stykker værktøj arbejder perfekt sammen som fx her, hvor der skal fremstilles profilerede lister, som skal limes på køkkenlåger. Det er ikke muligt at fræse profil i en 15 mm smal liste. Men det er ingen sag at fræse profil i kanten af et bræt. Og derefter save 15 mm af brættet – med profil. Skal du bruge mange lister, fræser du et antal brædder i begge sider, før du saver listerne af og fræser igen. Og igen, til du har lister nok.

TIPS

Dæk saven til. Til nogle bordrundsave kan du købe overtræk, som forhindrer, at der samler sig en masse støv og snavs på saven. Samtidig kommer du ikke til at stille alt muligt ragelse på den, som skal fjernes, før du kan save.

1. Indstil overfræseren, og monter det profiljern, du vil bruge til dine pyntelister. Spænd et høvlet bræt fast, og fræs profil i begge sider.

2. Indstil parallelanslaget til den ønskede bredde, tænd saven, og sav profilerne af brættet i begge sider. Herfra er resten gentagelse, til du har lister nok.

1. Indstil vinkelanslaget til 45°, og aflås positionen. Før anslagets aluprofil frem mod klingens, så der er ca. 15 mm's afstand, og aflås også det.

Tilpas en ny dørindfatning

På samme måde, som når du afkorter et stykke træ, skal du bruge vinkelanslaget, når du skal skære en dørindfatning eller en ramme i smig i hjørnerne. Start med at indstille vinkelanslaget i den rette vinkel – og foretag lige et par prøvesnit i en rest træ, så du er sikker på, at vinklen er nøjagtig 45°.

Tjek klingens savehøjde

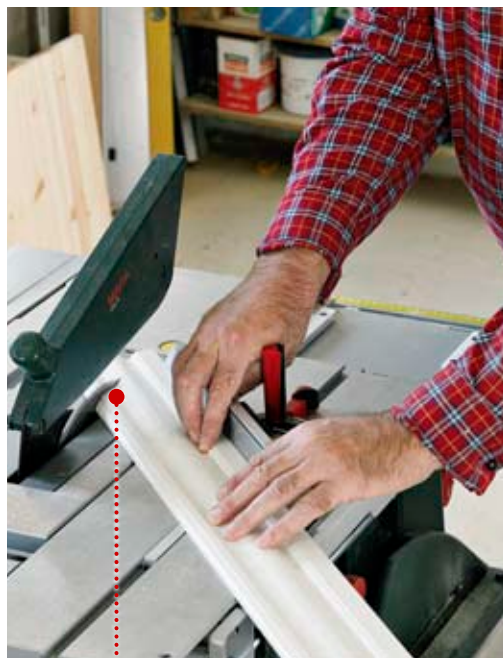
Når du saver med klingen lodret i 90°, skal klingen som nævnt tidligere kun gå et par mm op over emnet. Men når du tilter klingen, sænker du samtidig dens overkant en smule, og så kommer du måske ikke helt igennem emnet. Mål med en tommestok fra overkant af klinge til underlaget, og hæv savklingen, til du er sikker på at komme hele vejen igennem.

2. Læg listen tæt mod vinkelanslaget, og tænd saven. Pres vinkelanslaget fremad, til emnet er helt gennemsavet.

3. Juster vinkelanslaget til 45° den anden vej. Hvis emnet er ens på begge sider, kan du nøjes med at vende det uden at rette på vinkelanslaget.

4. Sav nu emnet af i den modsatte ende, så de to vinkler vender ind mod hinanden.

Sådan flækker du en rundstok

Normalt er det ikke nogen specielt god idé at save en rundstok igennem på langs. Dels er halvstaf- og kvartstafister ikke ret dyre, så du sparer ikke noget ved at gøre det, dels er det besværligt og alt for let at komme galt af sted.

Men skulle du kaste dig ud i det, skal du i det mindste gøre det på den sikrest mulige måde, som vi viser her.

1. Fastgør rundstokken til en firkantet hjælpeliste med tape, og find afstanden fra kanten af firkantlisten til midten af rundstokken.

2. Parallelanslaget indstilles, så det passer til målet. Tænd saven, og før rundstok og liste roligt frem. Brug skubbepinden til at få dem helt igennem. Jo længere stokken er, jo mere tape skal du bruge til at holde delene sammen.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
- Pas godt på dig selv
- Lille bordrundsav til 800 kr.

ØVELSER:

- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
- Pas nu på fingrene

ØVELSER:

- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
- Prøvesnit i krydsfiner
- Fire gode savklinger

ØVELSER:

- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
- Lav en trekantliste
- Skrå hjørnesamling
- Profilerede lister
- Tilpas dørindfatning

ØVELSER:

- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

ØVELSER:

- Bladsamling
- Sav en fals
- Hjørnesamling med fals
- Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

OBS!

Sav ikke uden spaltekni og skærm, før du er 100 % fortrolig med din sav.

..... Den uafskærmede savklinge må ikke nå hele vejen op gennem emnet.

Sav uden spaltekni

Et væld af nye muligheder viser sig, når den øvede bruger midlertidigt arbejder uden spaltekni og skærm. Se her hvordan.

I ganske få tilfælde kan det være forsvaret at pille spaltekni af bordrundsaven og arbejde med den ubeskyttede klinge. Helt nøjagtig når der skal saves en slids eller en fals i et stykke træ – altså når savklingen ikke skal helt igennem emnet.

Gennem de foregående fire lektioner har vi fastholdt, at spaltekni og beskyttelsesskærm altid skal være monteret på maskinen, før der tændes på kontakten. Det gælder stadigvæk, når et langt stykke træ skal flækkes, og for brugere, som ikke har længere tids erfaring med

snedkerimaskiner. Faren ligger i, at når man fjerner spaltekni, som skal hindre fastklemning, så fjerner man også beskyttelsesskærmen, som skal hindre, at man kommer til at lægge noget – eller en hånd – på den roterende klinge.

Nogle ting kan ikke laves på en bordrundsav med påmonteret spaltekni, og vi ved, den ofte bliver pillet af. Derfor har vi valgt at vise, hvordan det gøres korrekt, og selvfølgelig vise nogle af de ting, som saven så kan bruges til. Følg med i denne sidste lektion, og god fornøjelse med din bordrundsav fremover.

SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

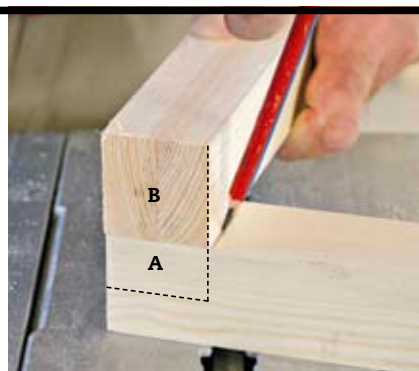
Øvelse

En bladsamling kender du fra tidligere kurser her i *Gør Det Selv*, og det er en af de ting, du let laver med bordrundsaven. En række parallelle snit i nøjagtig ens højde (eller dybde, om man vil) lægges lynhurtigt, når først saven er indstillet.

Det tager lidt tid at afmontere spaltekniv og beskyttelsesskærm, men skal du lave mere end en enkelt bladsamling, så er det rigeligt besværet værd. Bare husk at slukke for strømmen og hive stikket ud, før du begynder at pille ved klinge, spaltekniv og skærm. For en sikkerheds skyld.

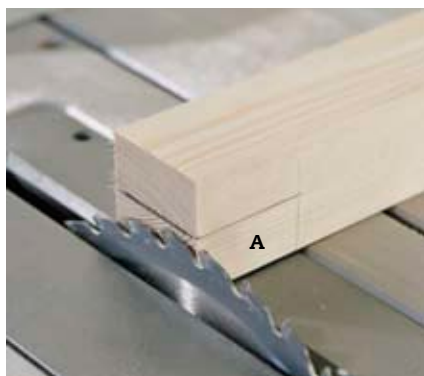
1 Spaltekniven kan afmonteres, når du har kørt klingen helt op og kæntret den 45 grader. Bemærk, at både spaltekniv og beskyttelsesskærm fjernes.

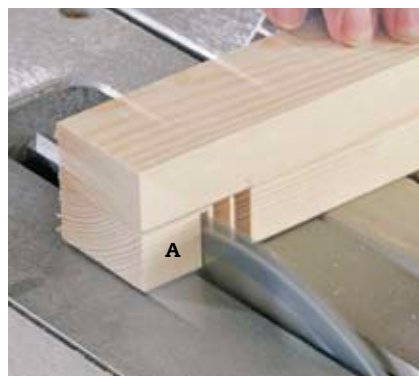
2 Streg af på emnerne, hvad du skal save væk. Her skal du fjerne en klods (A), der er halvt så tyk som det andet emne (B). Når du bagefter fjerner halvdelen af (B), passer stykkerne sammen.

3 Indstil klingehøjden, og mål efter med en målestok, så du er 100 % sikker på, at du ikke kommer til at save for dybt eller helt igennem emnet.

4 Du kan også stille klingehøjden efter den klods (A), du skal skære væk. Sav evt. en enkelt gang i klodsens, og finjuster højden.

5 Sav en række parallelle snit tæt på hinanden, så du får fjernet mest muligt af klodsens (A).

VIGTIGT

Forlad aldrig maskinen, før du har monteret spaltekniv og beskyttelsesskærm igen. Du har ansvaret for, at ingen kan komme til skade på din maskine. Det er jo ikke alle, der har samme erfaring som du.

LOVE & REGLER

Slingreskiver er forbudt. På nettet kan man købe såkaldte slingreskiver eller dado blades, der kan lave en bred not i et emne. Vær opmærksom på, at de er forbudt i hele EU – så hvis uheldet er ude, risikerer du, at din forsikring ikke dækker.

6 Brug et stemmejern til at fjerne resten med. Hold jernet med den plane side nedad og stik træstumperne af som på billedet. Gå efter med slibepapir, så snittet bliver helt glat.

7 Gentag på det andet emne, og tjek, at din bladsamling er præcis. Med lidt øvelse vil de to dele passe 100 % ind i hinanden.

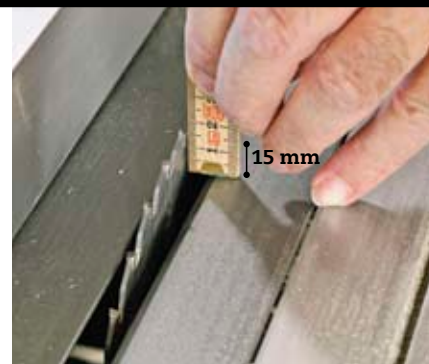
Øvelse

Sav en fals. Hvis du en dag skal udskifte rammen om et vindue, kan du selv lave den, hvis du gør, som vi viser. Her starter vi med at afkorte rammetræ eller reglar, og saver en fals på 15x40 mm i de enkelte stykker.

Det lyder let – og det er det også. Saven er meget hurtigere at bruge end en overfræser – og så undgår du at få værkstedet fyldt med fræsespånner.

1 Start med at indstille sideanslaget til 40 mm, som er falsdybden her. **VIGTIGT!** Klingebredden skal regnes med i de 40 mm.

2 Indstil savklingsens højde til falsens højde ved at dreje på håndhjulet på maskinens front. Savhøjden er her 15 mm, som er passende for en vinduesramme.

Skrå bund til vinduer

Hvis du skal bygge en vinduesramme, gør du klogt i at lave falsen i bundstykket lidt skrå, så den har et par graders fald udad. Det vil medføre, at evt. indtrængende vand ikke bliver liggende i falsen og forårsager råd. Og det er blot at kæntre savklingen let, når snit nr. to skal saves.

4 Indstil nu savehøjden til 40 mm. Det gøres lettest ved at lægge emnet ind som vist og køre savklingen op, så den flugter med det snit, du lige har lavet. Tip evt. klingen et par grader, hvis det er bundstykket, du skal lave.

TIPS

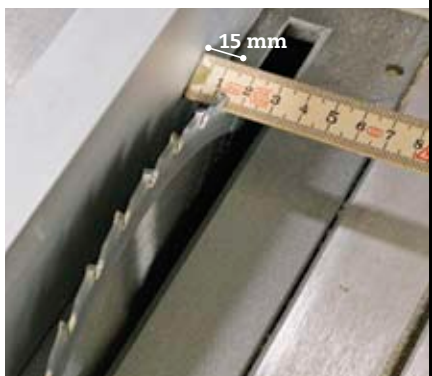
Planlæg arbejdet, hvis du skal lave flere rammer, så du laver alle snit af en type færdige, før du stiller saven om og fortsætter med de næste snit. Ellers går der meget tid med at indstille frem og tilbage. Har rammerne individuelle mål, så skriv på dem, hvor de enkelte dele hører til.

WWW

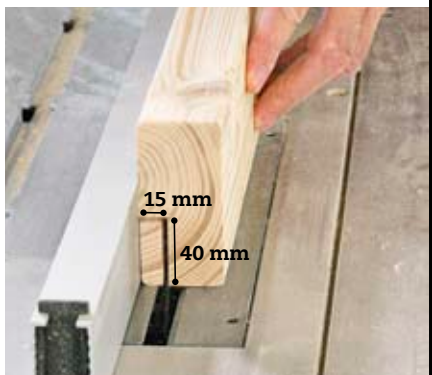
Vil du læse mere om bordrundsav? Så gå ind på *Gør Det Selv's* hjemmeside, www.goerdetselv.dk, og søg på "bordrundsav". Her finder du flere ideer til ting, du kan bruge saven til, og en test af mindre bordrundsav.

3 Sav nu det første snit. Start saven, og før emnet roligt frem mod klingens, og før det gennem saven. **VIGTIGT!** Husk at bruge skubbepinden.

5 Indstil sideanslaget til 15 mm. Husk igen, at de 15 mm er målet inklusive savklingens tykkelse.

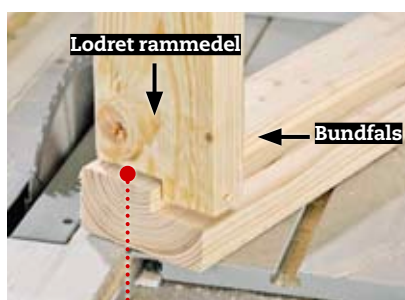
6 Sav det andet snit. Har du fulgt vores anvisninger, har du nu en fals på 15 x 40 mm. Gentag med de andre rammedele, og du er klar til at samle din vinduesramme.

Hjørnesamling med fals

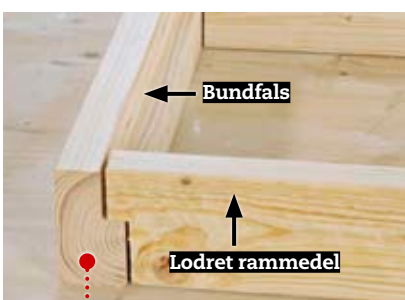
Når du skal samle din ramme med fals, kan du gøre det let ved at bortsave en klods i den lodrette rammedel. Klodsen skal saves ud af rammens tykke del og have samme bredde, som falsen er dyb. Det er i vores tilfælde 15 mm.

1. Sav en klods på 15 mm ud i de lodrette rammedeles tykke ende. Så er du klar til at samle rammen.

2. Denne samling kræver kun snit i de lodrette rammedele, så de følger bundfalsen.

3. Rammen er savet og klar til samling med lim og skruer.

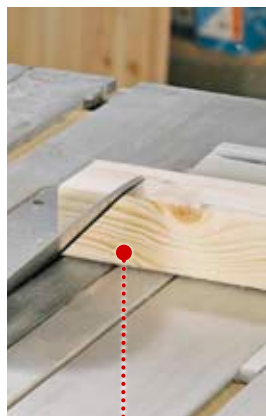
Geringssamling med fals

En anden måde at samle vinduesrammen på er på gering. Tip savklingen til 45 grader, og sav alle fire emner skråt af i enderne. Da klingens kun kan tippes til den ene side, skal du save i emnerne fra to forskellige sider – ellers bliver de skråt snit parallelle. Prøv selv på en klods, så ved du, hvad vi mener.

Når alle fire rammedele er savet til, er det blot at samle dem med lim og skruer. Brug evt. en bagagerem til at holde rammen sammen med.

1. I den ene ende af emnet skal du save ind i falsen med klingens tippet i 45 grader.

2. I den modsatte ende skal du save ind fra bagsiden, stadig med klingens tippet.

3. Rammen komplet med fals og geringssnit, klar til at blive limet og skruet sammen.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
- Pas godt på dig selv
- Lille bordrundsav til 800 kr.

ØVELSER:

- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
- Pas godt på fingrene

ØVELSER:

- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
- Prøvesnit i krydsfiner
- Fire gode savklinger

ØVELSER:

- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
- Lav en trekantliste
- Skrå hjørnesamling
- Profilerede lister
- Tilpas dørindfatning

ØVELSER:

- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

ØVELSER:

- Bladsamling
- Sav en fals
- Hjørnesamling med fals
- Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

●..... Denne plade er for stor til bordrundsaven.

Skærebordet skal kunne bære pladen, uden at du holder.

Selv om saven er monteret på ben, risikerer du, at den vælter, hvis emnet er for stort.

VIGTIGT

Skru saven fast, så den ikke vælter. Den viste model har ben, der kan boltes fast til gulvet. Og de små bordmodeller bør boltes fast til arbejdsbordet, før du starter.

SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

Det er fint, at skærebordet kan forlænges – det er bare ikke nok i dette tilfælde.

En rullebuk for enden af saven sørger for understøtning, så pladen ikke bøjer ned og klemmer sammen, efterhånden som du saver.

Du kan godt skære hele plader ud på bordrundsaven, hvis du sørger for tilstrækkelig understøtning. Her er det et bord og en palle.

Få styr på sikkerheden

Roterende maskiner, der skærer under høj hastighed, er årsag til mange ulykker hvert år. Uden omtanke kan det nemt gå galt – derfor viser vi her, hvad du må og ikke må.

En bordrundsav er et fantastisk stykke værktøj, som kan en masse ting. Men ligesom alt andet skal den behandles med største respekt, for ellers kan det gå galt.

Først og fremmest skal du sørge for, at saven står fast. Den skal være stabil, underlaget skal være plant, så den ikke vipper, og allerhelst skal bordrundsaven være boltet fast til gulvet. De mindre bordmodeller skal du gøre fast til dit arbejdsbord – og så skal du sikre dig, at dét ikke kan vælte.

Du skal også sørge for rigelig udenomsplads, så du kan komme til med lange emner, brædder, plader osv. Og du skal kunne stå komfortabelt selv; det kræver, at savbordet har en højde, der er passende for dig, og at du

er omhyggelig med at fjerne alt fra gulvet, som du kan snuble i. Klodser og bræddestumper er farlige – og savsmuld bliver uhyggeligt glat på et malet gulv.

Vi gentager fra første lektion, at du som udgangspunkt skal holde fingrene fra klingen og lade være med at fjerne sikkerhedsskærm og spaltekniv. De kan begge fjernes, og i sidste lektion skal vi nok vise dig, hvordan det gøres, og hvornår det er forsvarligt.

Tager du det sikkerhedsudstyr på, som vi viser på næste side, og bruger du hovedet hele tiden, så du ikke begår de fejl, vi også viser – så er du godt kørende. Og du vil om meget kort tid ikke kunne forstå, hvordan du har kunnet arbejde uden en bordrundsav.

Nødvendigt sikkerhedsudstyr

Selv om din bordrundsav overholder alle forskrifter, er der stadig ting, du skal passe på, og udstyr, du bør anskaffe.

Allerførst skal du sikre dig, at du ved, hvordan maskinen nødstoppes, hvis uheldet skulle være ude. Det må kun kræve ét slag på en stor knap. Dernæst skal du sørge for de tekniske hjælpemidler som rullebuk og skubbepind, der sørger for, at du har fuldt styr på de ting, du skal save i. Og endelig er der det udstyr, du skal iføre dig: briller for at beskytte øjnene, høreværn af hensyn til ørerne og maske, så du ikke får støv i lungerne. Først nu må du save.

Nødstop. Låget skal åbnes, før du kan tænde på den grønne knap. Når låget er lukket, stoppes maskinen omgående ved et slag på den store røde knap.

Sikkerhedsbriller. Selv med korrekt monteret sikkerhedsskærm er der risiko for at få splinter i øjnene.

Høreværn. Rundsavens høje, hylende arbejdslyd ligger over 100 dB. Det er ubehageligt og skadeligt på sigt.

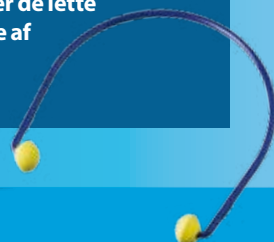
Skubbepind. Også kaldet førerstok. Forlænger hånden, så du ikke kommer for tæt på savklingen. Pinden kan erstattes. Det kan en hånd ikke.

Høreværn i ny udgave

Som nævnt er det nødvendigt med høreværn, når du kører med rundsaven. Men de store kop- per, som vi kender fra de traditionelle høreværn, kan godt være lidt varme at gå rundt med. Og derfor er mange tilbøjelige til at "glemme" dem.

Prøv i stedet de små, lette høreværn, som vi viser her: De små propper lukker effektivt af for støjen, uden at hele hovedet bliver varmt – og så er de lette at tage af og på.

Rullebuk. En eller flere rullebukke er uundværlige, når du skal save lange emner igennem på langs.

Støvmaske. Savstøv kan genere lungerne og give allergiske reaktioner. Anvend maske, selv om du har sat udsugning på maskinen.

Sikkerhedsskærm. Sikrer mod, at splinter og træstumper slynges ud i lokalet og rammer dig eller andre.

Sådan skal det gøres. Skubbepinden i højre hånd fører emnet frem, mens klodsen i venstre sørger for at holde det ind mod parallelsanslaget.

Pas godt på fingrene

Det er ikke for sjov, din bordrundsav leveres med en skubbepind. Med den i hånden har du mulighed for at skubbe det, du vil save, helt forbi savklingen uden at risikere at snitte et led af en finger. Har du brug for en ekstra skubbepind, laver du den let af krydsfiner. Ovenfor viser vi, hvordan det gøres. Og ved siden af, nogle af de allerhyppigste fejl, der begås – og som koster alt for mange fingre hvert år.

Hvis kuglen klemmer fast om klingen, ender den med at blive slynget ud i lokalet.

Sav aldrig små runde emner. Uden en plan flade, der kan lægges ind til anslaget, risikerer du, at emnet klemmes fast. Desuden er fingrene ALT for tæt på klingen.

Og fingrene væk herfra!

Det smalle emne kan komme i klemme mellem klingen og anslaget, når det er skåret.

Husk vinkelanslaget. Ved afkortning af smalle emner skal vinkelanslaget bruges, så afskæret ikke kommer i klemme mellem klingen og parallelanslaget.

Få så fingrene væk. Selv om beskyttelsesskærm og spaltekniv er monteret korrekt, så må du aldrig komme så tæt på klingen med fingrene.

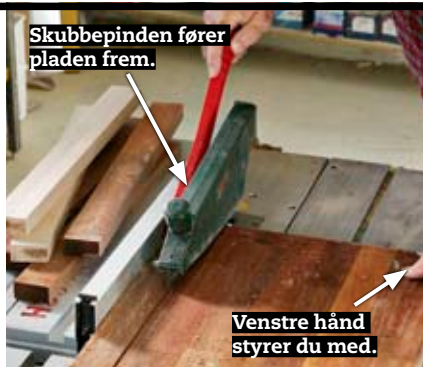
Listen begynder at klemme fortil. Snart skydes den bagud og går lige gennem gipsvæggen.

Fjern ikke spaltekniv og skærm. Når et emne skal saves helt igennem som her, kan træet klemme sammen og skydes bagud af klingen.

Øvelser

Lav en limtræsplade. Den består blot af et antal trælister, som du selv skærer ud af plader i en træsort, der passer dig. Her har vi brugt en lys og en mørk plade for at illustrere teknikken. Du kan selvfølgelig vælge andre træsorter afhængigt af formålet. Skal du lave et skærebæret, er det en god idé at vælge en træsort og en lim, der tåler opvaske maskinen, mens en bordplade ikke stiller helt de samme krav.

Tænd for saven, og før pladen frem mod klingen. Når hænderne er 10-15 cm fra klingen, fortsætter du med skubbepinden og fører pladen helt igennem. Gentag, til du har det ønskede antal lister.

Skubbepinden fører pladen frem.

Venstre hånd styrer du med.

1 Sav de to plader op i lister. Start med at indstille parallelanslaget til højre for savklingen, så du får en passende bredde på dine lister. Læg mærke til, at skubbepinden hjælper til mellem anslaget og klingen.

Listerne limes sammen og sættes i pres til dagen efter.

Før pladen fremad med vinkelanslaget.

2 Brug vinkelanslaget nu. Når limen er tør, skæres pladen ren i begge ender. Tænd for saven, hold pladen mod vinkelanslaget, skub fremad mod klingen, og sav det yderste af pladen i begge sider.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
- Pas godt på dig selv
- Lille bordrundsav til 800 kr.

ØVELSER:

- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
- Pas godt på fingrene

ØVELSER:

- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
- Prøvesnit i krydsfiner
- Fire gode savklinger

ØVELSER:

- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
- Lav en trekantliste
- Skrå hjørnesamling
- Profilerede lister
- Tilpas dørindfatning

ØVELSER:

- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

ØVELSER:

- Bladsamling
- Sav en fals
- Hjørnesamling med fals
- Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

Sikkerhedsskærm og spaltekniiv skal ikke fjernes før klingskift.

Savklingen skiftes hurtigt. Husk at vende tænderne fremad.

VÆRKTØJ

Læs på klingen. På savklingen er påtrykt eller indgraveret en række informationer. Omløbsretningen er markeret med en pil; tænderne skal vende nedad i savklingens forkant. Klings diameter opgives i mm. Det er vigtigt at bruge den korrekte størrelse, da der maks. må være 5 mm mellem klinge og spaltekniiv. Hullets diameter står opført i mm. Hullet skal passe 100 % til savens spindel, og evt. reduktionsringe frarådes, da de kan give usikker drift.

Savklingen skal passe

En kvalitetssavklinge med det rigtige antal tænder, korrekt slibning og en tandfacon, som passer til det, du skal save, skal alt sammen være på plads, før du sætter tænderne i et bræt eller en plade.

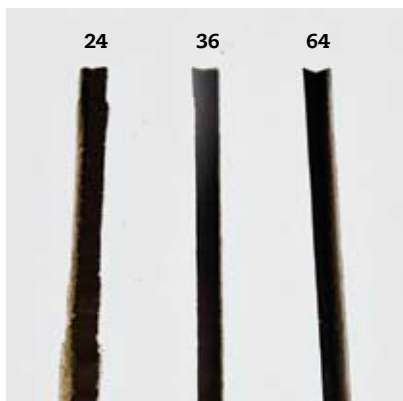
SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

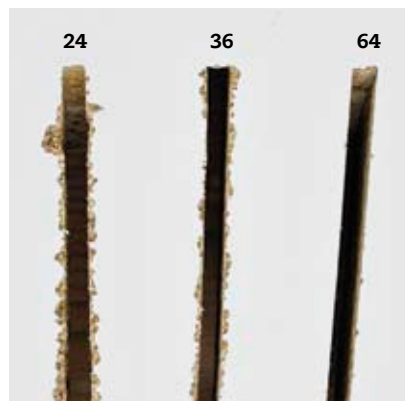
Prøvesnit i laminatplader

Her er foretaget tre snit i et stykke melaminbelagt spånplade. Fra venstre med en grov 24-tands byggepladsklinge, i midten med en 36-tands allroundklinge og til højre med en fin 64-tands universalklinge.

Den grove klinge frembringer et groft snit selv på forsiden, mens de to andre snit er pæne og rene i kanterne. På undersiden ser det værre ud – der er det kun den fine klinge, som efterlader et fint rent snit.

Sådan ser snittene ud på oversiden.
Bemærk, at den grove 24-tands klinge efterlader et ujævnt snit.

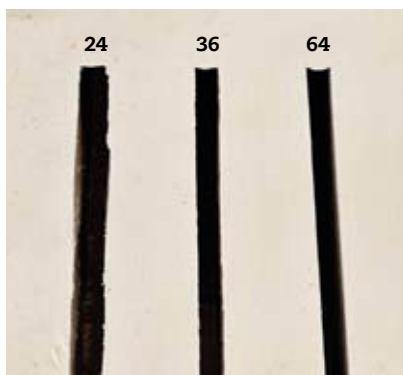
Og sådan ser de ud på undersiden.
Jo finere klinge, desto renere snit.

Prøvesnit i birkekrydsfiner

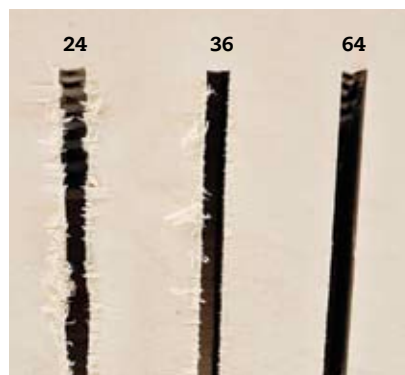
Med de samme klingetyper – fra venstre en grov 24-tands byggepladsklinge, i midten en 36-tands allroundklinge og til højre en fin 64-tands universalklinge – har vi savet i krydsfiner.

Igen ses det, at den grove klinge laver opflosning på forsiden, og kun den fine klinge laver helt rene snit på begge sider af pladen.

Og husk så, at når du saver, skal du kun skubbe og føre emnet frem mod klingens. Du må ikke presse, for så vil selv den fine klinge lave et flosset snit.

Sådan ser snittene ud på oversiden.
Bemærk det ujævne snit til venstre, hvor der er brugt en grov klinge.

Og sådan ser de ud på undersiden.
Det er kun den helt fine klinge med 64 tænder, der leverer et rent snit på begge sider.

Gå aldrig på kompromis, når du køber savklinger. Så kort kan det siges. Du kan udmærket købe en forholdsvis billig bordrundsav i stedet for en af de dyre topprofessionelle modeller. Men du må være klar over, at når noget sættes på tilbud, skal der spares et sted. Og det vil typisk være på klingens kvalitet, således at tilbudsmodellerne som regel er udstyret med billige savklinger, der ikke er noget værd. En billig klinge i dårlig kvalitet leverer et flosset snit og bliver alt for hurtigt sløv.

Køb den rundsav, du har behov for, og skift så den billige grovtandede savklinge ud med en kvalitetsklinge. Det får du meget mere ud af i længden. Køb en grovtandet klinge til det grove byg-

gepladsarbejde, hvor der er risiko for søm i træet og cementklatter på forskallingsbrædderne. Og supplér så med en fintandet klinge til det fine snedkerarbejde. Den kombination vil sammen med klingeskift fra opgave til opgave sikre dig skarpe klinger i lang tid.

Når klingerne bliver sløve, skal de omgående kasseres eller slibes. Det er ikke helt billigt at få dem slebet op, men har du en meget dyr specialklinge, kan det godt betale sig at få det gjort et par gange. Du kan også købe specielle fileanlæg, hvis du har mod på selv at slibe savklingen, men det er svært at gøre, uden at klingens mister ligevægten. Og klinger, som bliver skæve eller mister en tand, skal kasseres omgående.

Undgå slingreskiver

I USA er slingreskiver eller dado blades, som de også kaldes, populære til at save brede noter med. De består af flere savklinger med mellemklodser og fræsejern imellem.

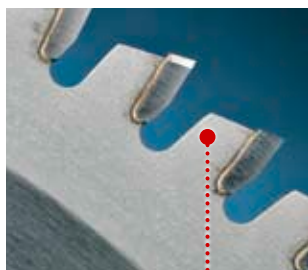
For at montere dem skal du fjerne både beskyttelsesskærm, spaltekni og ilægningsplade, så der er plads til de slingrende savklinger. De kan købes på nettet, men vi vil godt understrege, at disse fræse/savesæt er forbudt i hele EU. Så hold fingrene fra dem.

Fire gode savklinger

Med en grovtandet klinge til byggepladsarbejde og en fintandet til snedkerarbejde er du godt i gang. Her viser vi to fine og to grove klinger, som kan købes i byggemarkeder.

UNIVERSALKLINGE MED 64 TÆNDER

En klinge med mange (64) og små tænder i specielt HM. Den fintandede klinge er special-slebet og anvendelig i næsten alle materialer, træ, bløde metaller, akryl og pvc. Laver et fint snit uden opfløsning i krydsfiner og møbeltræ, også når der saves på tværs af træets årer.

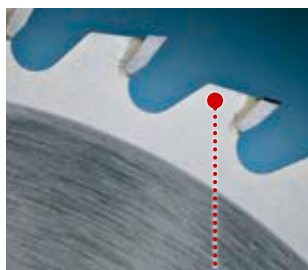
Tænderne hælder lidt bagud i en negativ skærevinkel.

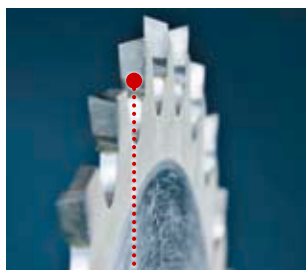
Specialslebne tænder, hvor hver anden er slebet trapezformet.

ALSIDIG KLINGE MED 36 TÆNDER

Denne klinge, som er krydsslebet med positiv skærevinkel, kan anvendes næsten lige så universelt som 64-tands klingen ovenfor, men den kan ikke save i aluminium eller andre bløde metaller. Den er heller ikke stærk, når det kommer til at save på langs i massivt træ.

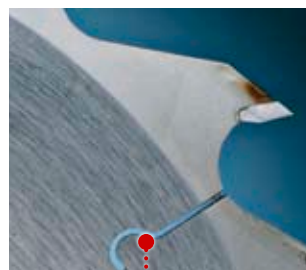
Positiv skærevinkel, dvs. tænderne hælder lidt fremad.

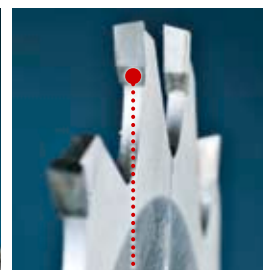
De krydsslebne tænder ses tydeligt her.

GROV KLINGE MED 18 TÆNDER

Klingen er specielt fremstillet til flækning af massivt træ på langs af åerne. Anvendelig til afkortning og snit i spånplade, men uegnet til kunststof, krydsfiner, laminat og bløde metaller.

Bemærk indsnittet, der sikrer klingen mod at blive overophedet.

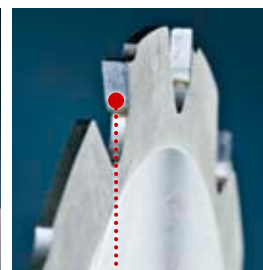
Krydsslebne tænder, som hælder fremad i en positiv skærevinkel.

DEN GROVE TIL DET GROVE

Den viste klinge med kun 14 tænder er rigtig byggepladsklinge i specialhærdet HM (hårdmetal). Klingen går ikke af vejen for søm i planker, porebeton eller eternit. Men fint snedkerarbejde skal du ikke begynde på, før du har sat en anden klinge i maskinen.

Tanden hælder lidt fremad i en såkaldt positiv skærevinkel, og der er faset en smule af skiven lige bag ved tanden.

De flade tænder og den nævnte tandstilling med fas gør, at klingen går gennem stort set alt.

Øvelser

Skift savklingen. Da det ikke er ligegyldigt, hvilken klinge du bruger til hvilket materiale, bliver du nødt til at skifte klinge af og til. Få, men dyre klinger af høj kvalitet, der skiftes, når materialet kræver det, vil kunne holde i mange år.

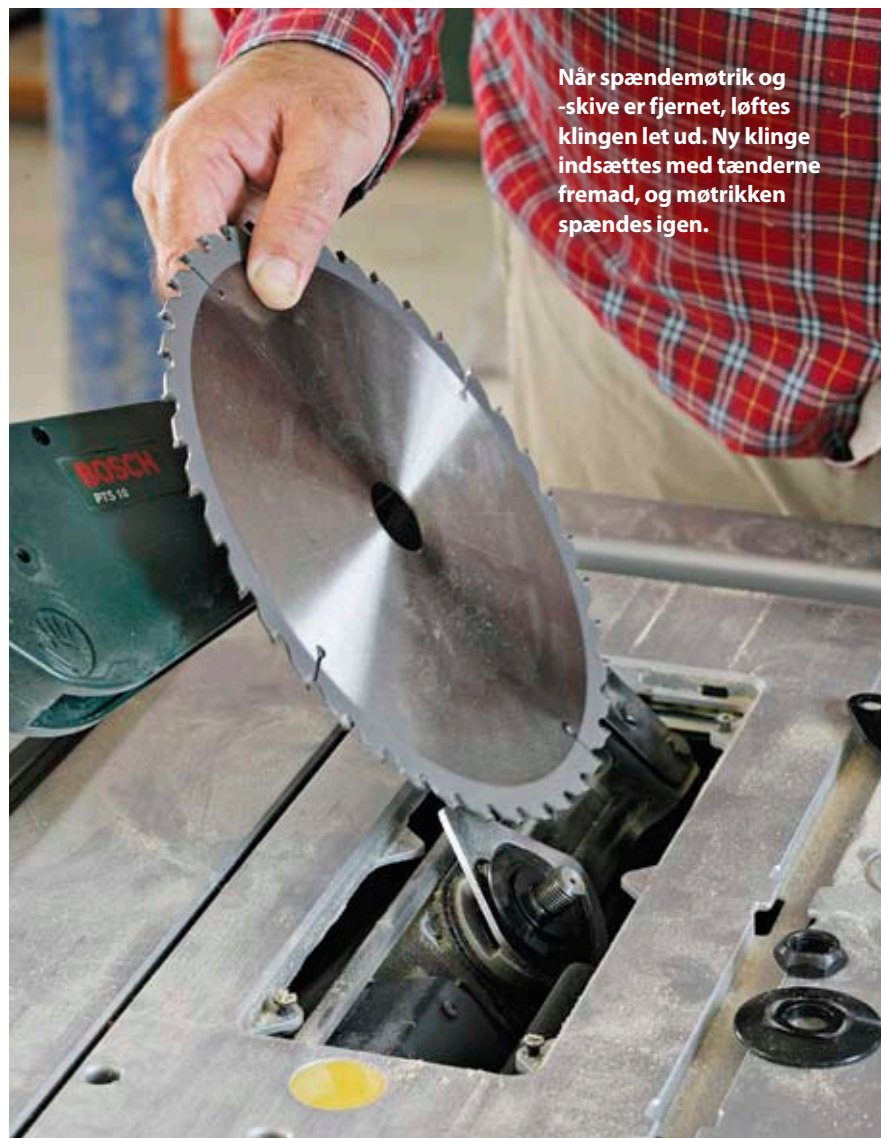
Vigtigst af alt, før du går i gang med skruenøglen, er at afbryde maskinen og hive stikket ud af kontakten, så ingen ved et uheld kan komme til at starte den, mens du er i gang.

1 Start med at fjerne ilægningspladen. Her kan den blot løftes ud af en fjederlås, på andre modeller skal der løsnes nogle skruer. Tjek, at stikket er trukket ud.

2 Hæv klingen til maksimal højde ved at dreje på håndhjulet på siden, og tilt derefter klingen til 45 grader, så du kan komme til at skrue klingen af.

Når spændemøtrik og -skive er fjernet, løftes klingen let ud. Ny klinge indsættes med tænderne fremad, og møtrikken spændes igen.

Spindellås

3 Frigør den store møtrik på klingen. På nogle maskiner skal du bruge to fastnøgler, men på denne model er der spindellås, som holdes til, mens du løsner møtrikken med en enkelt fastnøgle.

4 Spændemøtrikken løsnes helt med fastnøglen og fjernes, hvorefter klingen kan løftes af. Læg mærke til, at hverken spaltekniv eller sikkerhedsskærm behøver at blive fjernet.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
 - Pas godt på dig selv
 - Lille bordrundsav til 800 kr.
- ØVELSER:
- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
 - Pas nu på fingrene
- ØVELSER:
- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
 - Prøvesnit i krydsfiner
 - Fire gode savklinger
- ØVELSER:
- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
 - Lav en trekantliste
 - Skrå hjørnesamling
 - Profilerede lister
 - Tilpas dørindfatning
- ØVELSER:
- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

- ØVELSER:
- Bladsamling
 - Sav en fals
 - Hjørnesamling med fals
 - Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

Nu bliver det sjovt. Sikkerheden er på plads, du kender din sav og dine klinger. Så nu skal der saves. Følg med, og se nogle af de ting, du kan med din bordrundsav.

Glæd dig. Efter at have gennemgået bordrundsaven forfra og bagfra, at have vist, hvordan du skifter klinge, og hvordan du passer på dig selv, er vi nu kommet til det, det hele handler om, nemlig at save.

Med bordrundsaven er der pludselig en masse ting, som bliver lettere. At flække brædder på langs til fine lister er ingen sag med en bordrundsav, mens det er besværligt og usikkert med en håndrundsav, en føringsskinne og en

masse skruetvinger. Ligesådan er det pludselig nemt at lave profilerede lister selv. Og så er hjemmelavede profillister noget billigere end dem, du køber.

Bordrundsaven kommer også lige så stille til at overtage nogle af de opgaver, som din afkorter har haft – den står jo alligevel midt på gulvet og er klar. Så dørindfatninger, skuffer, reoler og alt muligt andet ender pludselig med at komme en tur igennem bordrundsaven. Og hvorfor ikke? Det er jo meget lettere.

SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

Flæk en liste

Lister på specialmål kan nogle gange være svære at skaffe, da de fleste byggemarkeders udvalg er ret sparsomt. Men med bordrundsaven kan du heldigvis lave dine egne lister.

Et høvlet bræt, en planke eller en lægte bliver hurtigt skåret til på langs, så du har den liste, der passer præcis til dit projekt.

Her saver vi en bred 38 x 73 mm lægte igennem, så vi får en fuldstændig kvadratisk liste.

1 Mål listens dimensioner, og mærk af på emnet, så du ved, hvor meget du skal skære af på hver led for at få den dimension, du ønsker. Her skal vi have en liste på 38 x 38 mm.

2 Indstil parallelanslaget. Brug millimeterskalaen, hvis maskinen har sådan en, og indstil målet på 38 mm, som svarer til afstanden fra anslag til savklinge.

3 Tjek målet. Hvis det skal være meget nøjagtigt, gør du klogt i at tjekke målet med målestokken. Tjek også, at afstanden fra klinge til anslag er den samme hele vejen, så listen ikke bliver klemt.

4 Indstil højden på klingen. Savklingen skal kun lige akkurat komme op igennem lægten og rage nogle få mm over.

5 Sav listen igennem. Tænd saven, og hold listen ind mod parallelanslaget. Før listen støt og roligt frem uden at presse, og brug skubbestokken til at få den sidste stump med.

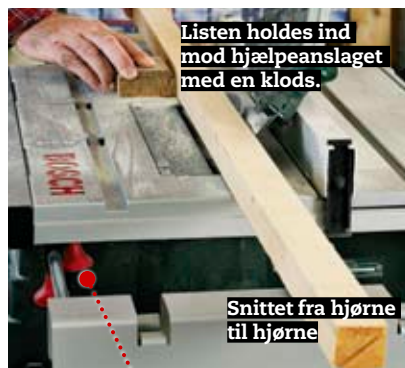
Lav en trekantliste

En firkantet liste kan saves igennem diagonalt, så du får to trekantlister. Her viser vi, hvordan du flækker den 38 x 38 mm liste, som du lige har lavet. På skrå.

Da savklingen skal tiltes for at save et 45° snit, vil den støde på parallelanslaget, når det er så lille et emne, der skal saves. Derfor indskyder vi et fladt hjælpeanslag (kan købes separat), som listen kan føres langs. Hjælpeanslaget monteres på parallelanslaget og ligger næsten inde under den skrå savklinge. Derfor kan det ikke ses på det billede, hvor der saves.

Du kan tilte klingen ved at dreje på håndhjulet på maskinens front. Herefter monteres hjælpeanslaget, og afstanden indstilles til 38 mm (= listens bredde).

Når alt er indstillet, tændes saven, og firkantlisten føres frem mod savklingen. Har du gjort det rigtigt, saver du nu et nøjagtigt diagonalsnit.

Bordrundsaven er et alsidigt værktøj

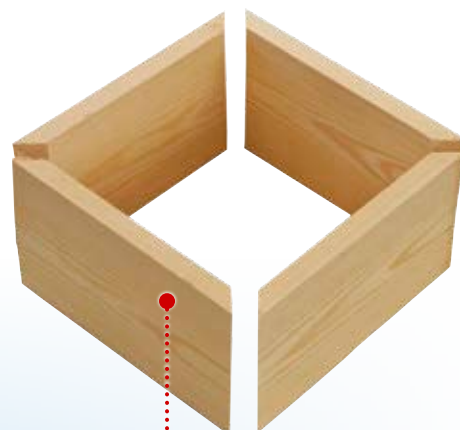
Jo mere du bruger din bordrundsav, desto mere finder du ud af, hvad du kan bruge den til. En af fordelene ved, at den er så stor, er, at den altid står parat og pakket ud. Derfor kommer du også til at bruge den til ting, som du tidligere har klaret på anden vis med fx en afkorter.

Bogkasse med skrå hjørnesamling

Når du skal lave en hjørnesamling som den viste til fx en bogkasse, skal du tilte savklingen til 45° ved hjælp af håndhjulet på fronten af maskinen. Herefter skal du indstille vinkelanslaget til 90° og bruge det til at føre emnet frem mod savklingen med. Prøv først på et par stumper træ, der ikke skal bruges til noget, så du er sikker på vinklerne. Samlingen skulle jo gerne blive fuldstændig vinkelret.

1. Savklingen er tiltet, og det høvlede bræt føres frem med vinkelanslaget (kan ikke ses for hænder). Sørg for at holde fast i den stump, der saves af, så den ikke flyver sin vej.

2. Fire stykker træ savet på den viste måde bliver til en kvadratisk bogkasse eller måske en skuffe. Skal kassen være rektangulær, skal de to af siderne naturligvis være længere.

Profilerede lister saves ud af et bræt

Har du en bordrundsav, har du sikkert også en overfræser. Og disse to stykker værktøj arbejder perfekt sammen som fx her, hvor der skal fremstilles profilerede lister, som skal limes på køkkenlåger. Det er ikke muligt at fræse profil i en 15 mm smal liste. Men det er ingen sag at fræse profil i kanten af et bræt. Og derefter save 15 mm af brættet – med profil. Skal du bruge mange lister, fræser du et antal brædder i begge sider, før du saver listerne af og fræser igen. Og igen, til du har lister nok.

TIPS

Dæk saven til. Til nogle bordrundsave kan du købe overtræk, som forhindrer, at der samler sig en masse støv og snavs på saven. Samtidig kommer du ikke til at stille alt muligt ragelse på den, som skal fjernes, før du kan save.

1. Indstil overfræseren, og monter det profiljern, du vil bruge til dine pyntelister. Spænd et høvlet bræt fast, og fræs profil i begge sider.

2. Indstil parallelanslaget til den ønskede bredde, tænd saven, og sav profilerne af brættet i begge sider. Herfra er resten gentagelse, til du har lister nok.

1. Indstil vinkelanslaget til 45°, og aflås positionen. Før anslets aluprofil frem mod klingens, så der er ca. 15 mm's afstand, og aflås også det.

Tilpas en ny dørindfatning

På samme måde, som når du afkorter et stykke træ, skal du bruge vinkelanslaget, når du skal skære en dørindfatning eller en ramme i smig i hjørnerne. Start med at indstille vinkelanslaget i den rette vinkel – og foretag lige et par prøvesnit i en rest træ, så du er sikker på, at vinklen er nøjagtig 45°.

Tjek klingens savehøjde

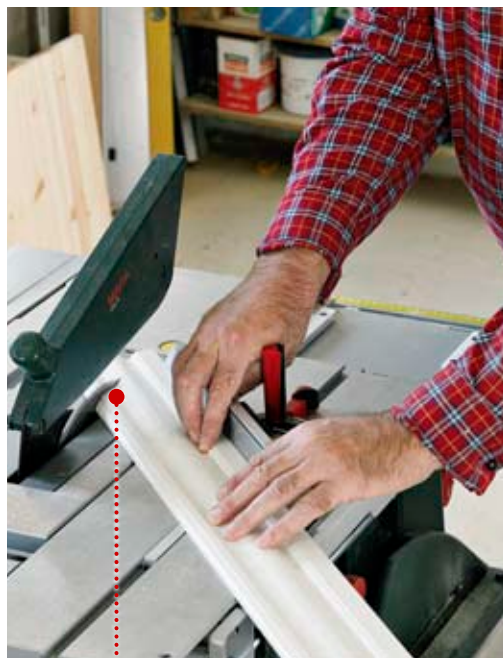
Når du saver med klingen lodret i 90°, skal klingen som nævnt tidligere kun gå et par mm op over emnet. Men når du tilter klingen, sænker du samtidig dens overkant en smule, og så kommer du måske ikke helt igennem emnet. Mål med en tommestok fra overkant af klinge til underlaget, og hæv savklingen, til du er sikker på at komme hele vejen igennem.

2. Læg listen tæt mod vinkelanslaget, og tænd saven. Pres vinkelanslaget fremad, til emnet er helt gennemsavet.

3. Juster vinkelanslaget til 45° den anden vej. Hvis emnet er ens på begge sider, kan du nøjes med at vende det uden at rette på vinkelanslaget.

4. Sav nu emnet af i den modsatte ende, så de to vinkler vender ind mod hinanden.

Sådan flækker du en rundstok

Normalt er det ikke nogen specielt god idé at save en rundstok igennem på langs. Dels er halvstaf- og kvartstafister ikke ret dyre, så du sparer ikke noget ved at gøre det, dels er det besværligt og alt for let at komme galt af sted.

Men skulle du kaste dig ud i det, skal du i det mindste gøre det på den sikrest mulige måde, som vi viser her.

1. Fastgør rundstokken til en firkantet hjælpeliste med tape, og find afstanden fra kanten af firkantlisten til midten af rundstokken.

2. Parallelanslaget indstilles, så det passer til målet. Tænd saven, og før rundstok og liste roligt frem. Brug skubbepinden til at få dem helt igennem. Jo længere stokken er, jo mere tape skal du bruge til at holde delene sammen.

Lektion 1

SAV BRÆDDER PÅ LANGS

- Solid hobbymodel til 4000 kr.
- Pas godt på dig selv
- Lille bordrundsav til 800 kr.

ØVELSER:

- Sav et vinkelret snit

Lektion 2

FÅ STYR PÅ SIKKERHEDEN

- Nødvendigt sikkerhedsudstyr
- Pas nu på fingrene

ØVELSER:

- Lav en limtræsplade

Lektion 3

SAVKLINGEN SKAL PASSE

- Prøvesnit i laminat
- Prøvesnit i krydsfiner
- Fire gode savklinger

ØVELSER:

- Skift savklingen

Lektion 4

SÆT SAVEN PÅ ARBEJDE

- Flæk en liste
- Lav en trekantliste
- Skrå hjørnesamling
- Profilerede lister
- Tilpas dørindfatning

ØVELSER:

- Flæk en rundstok

Lektion 5

SAV UDEN SPALTEKNIV

ØVELSER:

- Bladsamling
- Sav en fals
- Hjørnesamling med fals
- Geringssamling med fals

Følg med fra starten

Dette kursus starter med en gennemgang af bordrundsaven og går videre med at vise, hvordan du løser forskellige opgaver med den. Lektionerne lægges løbende ud på: www.goerdetselv.dk under "Kurser".

OBS!

Sav ikke uden spaltekniiv og skærm, før du er 100 % fortrolig med din sav.

..... Den uafskærmede savklinge må ikke nå hele vejen op gennem emnet.

Sav uden spaltekniiv

Et væld af nye muligheder viser sig, når den øvede bruger midlertidigt arbejder uden spaltekniiv og skærm. Se her hvordan.

I ganske få tilfælde kan det være forsvaret at pille spaltekniiven af bordrundsaven og arbejde med den ubeskyttede klinge. Helt nøjagtig når der skal saves en slids eller en fals i et stykke træ – altså når savklingen ikke skal helt igennem emnet.

Gennem de foregående fire lektioner har vi fastholdt, at spaltekniiv og beskyttelsesskærm altid skal være monteret på maskinen, før der tændes på kontakten. Det gælder stadigvæk, når et langt stykke træ skal flækkes, og for brugere, som ikke har længere tids erfaring med

snedkerimaskiner. Faren ligger i, at når man fjerner spaltekniiven, som skal hindre fastklemning, så fjerner man også beskyttelsesskærmen, som skal hindre, at man kommer til at lægge noget – eller en hånd – på den roterende klinge.

Nogle ting kan ikke laves på en bordrundsav med påmonteret spaltekniiv, og vi ved, den ofte bliver pillet af. Derfor har vi valgt at vise, hvordan det gøres korrekt, og selvfølgelig vise nogle af de ting, som saven så kan bruges til. Følg med i denne sidste lektion, og god fornøjelse med din bordrundsav fremover.

SØREN STENSGÅRD

I dette kursus tager vores mangeårige skribent Søren Stensgård dig med, når han viser, hvordan en bordrundsav fungerer, og hvad den kan bruges til. Sikkerheden prioriteres højt ligesom vigtigheden af at bruge maskinen rigtigt, så resultatet bliver perfekt. Følg med fra starten, og bliv klogere.

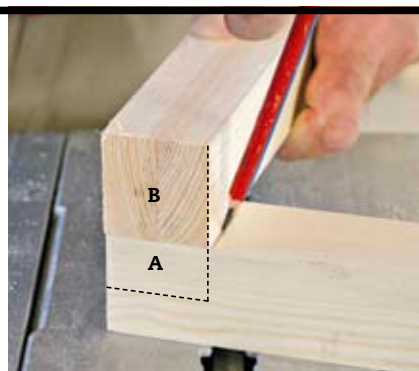
Øvelse

En bladsamling kender du fra tidligere kurser her i *Gør Det Selv*, og det er en af de ting, du let laver med bordrundsaven. En række parallelle snit i nøjagtig ens højde (eller dybde, om man vil) lægges lynhurtigt, når først saven er indstillet.

Det tager lidt tid at afmontere spaltekniv og beskyttelsesskærm, men skal du lave mere end en enkelt bladsamling, så er det rigeligt besværet værd. Bare husk at slukke for strømmen og hive stikket ud, før du begynder at pille ved klinge, spaltekniv og skærm. For en sikkerheds skyld.

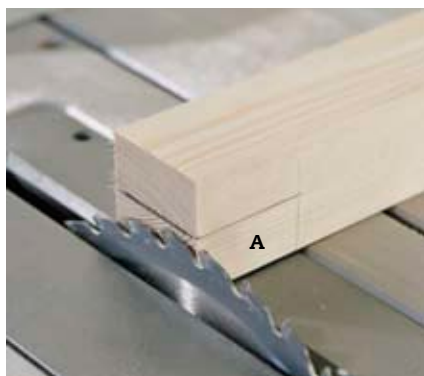
1 Spaltekniven kan afmonteres, når du har kørt klingen helt op og kæntret den 45 grader. Bemærk, at både spaltekniv og beskyttelsesskærm fjernes.

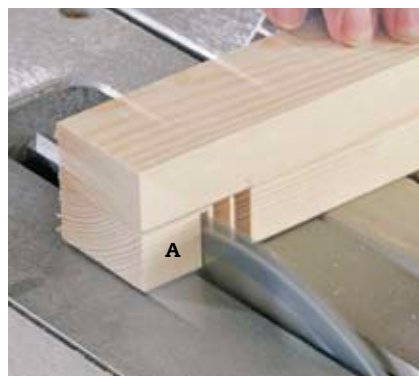
2 Streg af på emnerne, hvad du skal save væk. Her skal du fjerne en klods (A), der er halvt så tyk som det andet emne (B). Når du bagefter fjerner halvdelen af (B), passer stykkerne sammen.

3 Indstil klingehøjden, og mål efter med en målestok, så du er 100 % sikker på, at du ikke kommer til at save for dybt eller helt igennem emnet.

4 Du kan også stille klingehøjden efter den klods (A), du skal skære væk. Sav evt. en enkelt gang i klodsen, og finjuster højden.

5 Sav en række parallelle snit tæt på hinanden, så du får fjernet mest muligt af klodsen (A).

VIGTIGT

Forlad aldrig maskinen, før du har monteret spaltekniv og beskyttelsesskærm igen. Du har ansvaret for, at ingen kan komme til skade på din maskine. Det er jo ikke alle, der har samme erfaring som du.

LOVE & REGLER

Slingreskiver er forbudt. På nettet kan man købe såkaldte slingreskiver eller dado blades, der kan lave en bred not i et emne. Vær opmærksom på, at de er forbudt i hele EU – så hvis uheldet er ude, risikerer du, at din forsikring ikke dækker.

6 Brug et stemmejern til at fjerne resten med. Hold jernet med den plane side nedad og stik træstumperne af som på billedet. Gå efter med slibepapir, så snittet bliver helt glat.

7 Gentag på det andet emne, og tjek, at din bladsamling er præcis. Med lidt øvelse vil de to dele passe 100 % ind i hinanden.

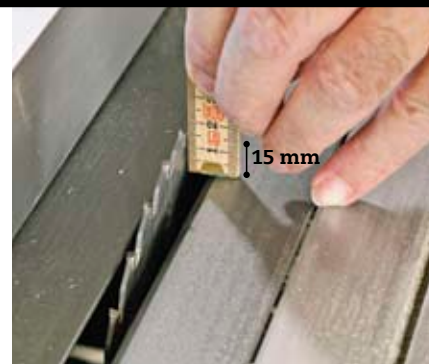
Øvelse

Sav en fals. Hvis du en dag skal udskifte rammen om et vindue, kan du selv lave den, hvis du gør, som vi viser. Her starter vi med at afkorte rammetræ eller reglar, og saver en fals på 15x40 mm i de enkelte stykker.

Det lyder let – og det er det også. Saven er meget hurtigere at bruge end en overfræser – og så undgår du at få værkstedet fyldt med fræsespån.

1 Start med at indstille sideanslaget til 40 mm, som er falsdybden her. **VIGTIGT!** Klingebredden skal regnes med i de 40 mm.

2 Indstil savklingsens højde til falsens højde ved at dreje på håndhjulet på maskinens front. Savhøjden er her 15 mm, som er passende for en vinduesramme.

Skrå bund til vinduer

Hvis du skal bygge en vinduesramme, gør du klogt i at lave falsen i bundstykket lidt skrå, så den har et par graders fald udad. Det vil medføre, at evt. indtrængende vand ikke bliver liggende i falsen og forårsager råd. Og det er blot at kæntre savklingen let, når snit nr. to skal saves.

4 Indstil nu savehøjden til 40 mm. Det gøres lettest ved at lægge emnet ind som vist og køre savklingen op, så den flugter med det snit, du lige har lavet. Tip evt. klingen et par grader, hvis det er bundstykket, du skal lave.

TIPS

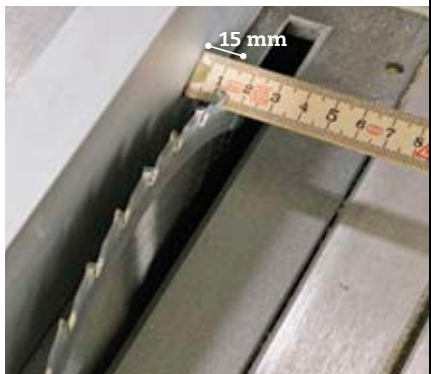
Planlæg arbejdet, hvis du skal lave flere rammer, så du laver alle snit af en type færdige, før du stiller saven om og fortsætter med de næste snit. Ellers går der meget tid med at indstille frem og tilbage. Har rammerne individuelle mål, så skriv på dem, hvor de enkelte dele hører til.

WWW

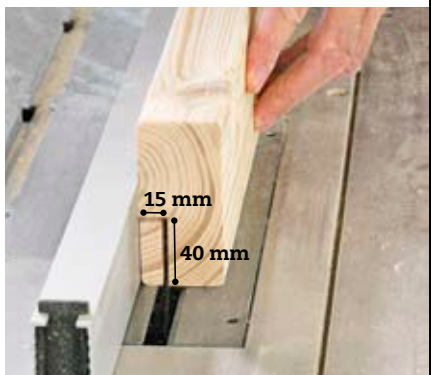
Vil du læse mere om bordrundsav? Så gå ind på *Gør Det Selv's* hjemmeside, www.goerdetselv.dk, og søg på "bordrundsav". Her finder du flere ideer til ting, du kan bruge saven til, og en test af mindre bordrundsav.

3 Sav nu det første snit. Start saven, og før emnet roligt frem mod klingens, og før det gennem saven. **VIGTIGT!** Husk at bruge skubbepinden.

5 Indstil sideanslaget til 15 mm. Husk igen, at de 15 mm er målet inklusive savklingens tykkelse.

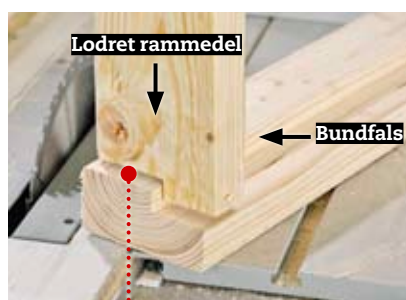
6 Sav det andet snit. Har du fulgt vores anvisninger, har du nu en fals på 15 x 40 mm. Gentag med de andre rammedele, og du er klar til at samle din vinduesramme.

Hjørnesamling med fals

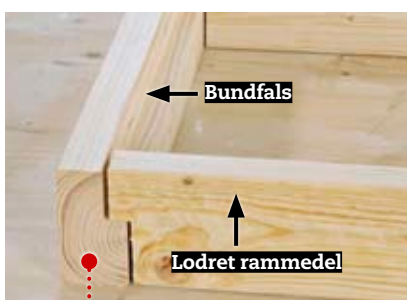
Når du skal samle din ramme med fals, kan du gøre det let ved at bortsave en klods i den lodrette rammedel. Klodsen skal saves ud af rammens tykke del og have samme bredde, som falsen er dyb. Det er i vores tilfælde 15 mm.

1. Sav en klods på 15 mm ud i de lodrette rammedeles tykke ende. Så er du klar til at samle rammen.

2. Denne samling kræver kun snit i de lodrette rammedele, så de følger bundfalsen.

3. Rammen er savet og klar til samling med lim og skruer.

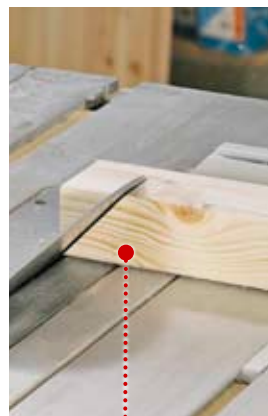
Geringssamling med fals

En anden måde at samle vinduesrammen på er på gering. Tip savklingen til 45 grader, og sav alle fire emner skråt af i enderne. Da klingens kun kan tippes til den ene side, skal du save i emnerne fra to forskellige sider – ellers bliver de skråt snit parallelle. Prøv selv på en klods, så ved du, hvad vi mener.

Når alle fire rammedele er savet til, er det blot at samle dem med lim og skruer. Brug evt. en bagagerem til at holde rammen sammen med.

1. I den ene ende af emnet skal du save ind i falsen med klingens tippet i 45 grader.

2. I den modsatte ende skal du save ind fra bagsiden, stadig med klingens tippet.

3. Rammen komplet med fals og geringssnit, klar til at blive limet og skruet sammen.